

Saker til behandling i kontrollutvalgets møte

tirsdag 23. mars 2010 kl 16.30

Møtet holdes i Kontrollutvalgets sekretariat Grenseveien 88

Kart I

Sak	Side
8/10 Protokoll fra kontrollutvalgets møte 26.01.2010.....	2
9/10 Rapport 2/2010 Styring, tilsyn og kontroll med særskilt fokus på anskaffelsesområdet i eiendomsforetak.....	2
10/10 Rapport 3/2010 Sluttrapport - Undersøkelser rettet mot økonomiske misligheter i Undervisningsbygg Oslo KF 2002 - 2006	3
11/10 Rapport 4/2010 Barneverntjenestenes anskaffelse, kontroll og oppfølging av private leverandører av tiltak i hjemmet i to bydeler.....	5
12/10 Rapport 5/2010 Regelverksdatabasen - fungerer den som forutsatt?.....	7
13/10 Årsoppgjør for kontrollutvalget for 2009	8
14/10 Kontrollutvalgets årsmelding 2009	9
15/10 Årsoppgjør 2009 for Kommunerevisjonen	9
16/10 Møteplan for kontrollutvalget andre halvår 2010	10
17/10 Rapport 6/2010 - Ulike undersøkelser i regnskapsrevisjonen - samlerapport 2009.....	11
18/10 Rapport 7/2010 Bydelsutvalgenes tilsynsansvar - tilrettelegging for tilsyn gjennom organisering og rapportering	11
19/10 Fordeling av Kommunerevisjonens utgifter til regnskapsrevisjon - Budsjett 2011.....	14
20/10 Fullmakt til å lyse ut stilling internt i Kommunerevisjonen.....	15
21/10 Forvaltningsrevisjon 2010 - Innspill fra medlemmer av kontrollutvalget.....	16

8/10

Protokoll fra kontrollutvalgets møte 26.01.2010

Protokollen følger vedlagt

9/10

Rapport 2/2010 Styring, tilsyn og kontroll med særskilt fokus på anskaffelsesområdet i eiendomsforetak

Saken gjelder:

Kontrollutvalget besluttet først 26.08.2008 (sak 75) og deretter 20.01.2009 (sak 3) at Kommunerevisjonen skulle undersøke styring, tilsyn og kontroll i eiendomsforetak med særlig fokus på anskaffelsesområdet.

Kommunerevisjonen har med utgangspunkt i kontrollutvalgets vedtak undersøkt om foretaksstyrene i Boligbygg Oslo KF og Omsorgsbygg Oslo KF har sørget for effektiv styring, tilsyn og kontroll med eiendomsforetakene med særlig vekt på anskaffelsesområdet.

Funnene i undersøkelsen er gjennomgående positive med ett viktig unntak: Kommunerevisjonen fant ikke at styrene har etterspurt eller stilt krav om utarbeidelse av lokal tiltaksplan for implementering av kommunens konsernovergripende anskaffelsesstrategi. Vi fant heller ikke at administrasjonen har forelagt styrene saker som konkret har fulgt opp kravet fra byrådet.

Manglende implementering av kommunens overordnede anskaffelsesstrategi skaper risiko for at foretakenes innkjøpsvirksomhet ikke utvikles i tråd med byrådets forventninger.

Den konsernovergripende anskaffelsesstrategien er under revisjon. Kommunerevisjonen anbefaler at sittende styrer og nåværende administrative ledelse raskt tar fatt i revidert anskaffelsesstrategi når den foreligger, at den brukes i videre utviklingsarbeid og som grunnlag for tilsyn og kontroll.

De positive funnene i undersøkelsen er følgende:

Foretaksstyrene

- har hatt planer for eget arbeid og styremøter synes avholdt i nødvendig omfang og med tilfredsstillende dokumentasjon
- har påsett etablering av system for virksomhetsstyring med intern kontroll som integrert del
- har påsett utarbeidelse av strategier for foretaket
- har ført tilsyn og kontroll med daglig ledelse av virksomheten
- har påsett intern kontroll i og kvalitetssikring av anskaffelsesprosessen, effektiv og korrekt gjennomføring av innkjøp

- har påsett effektiv organisering av innkjøpsfunksjonen, herunder nødvendige ressurser og kompetanse

Byrådsavdeling for finans, Boligbygg Oslo KF og Omsorgsbygg Oslo KF har kommentert rapporten. Det er ikke noe ved kommentarene som gir grunnlag for å endre vurderinger og konklusjoner slik de går fram av rapportens kapittel 5. Begge foretakene vil for øvrig iverksette tiltak i tråd med Kommunerevisjonens anbefaling og byrådsavdelingen vil følge opp at så skjer.

Kommunerevisoren fremmer følgende forslag til vedtak:

Kontrollutvalget har ved behandling av Rapport 2/2010 *Styring, tilsyn og kontroll med særskilt fokus på anskaffelsesområdet i eiendomsforetak* merket seg at styrene i Boligbygg Oslo KF og Omsorgsbygg Oslo KF har sørget for effektiv styring, tilsyn og kontroll med eiendomsforetakene og med anskaffelsesområdet. Men kontrollutvalget vil samtidig understreke det vesentlige ved at de to foretakenes tidligere styrer og administrative ledelse, ikke synes å ha arbeidet målrettet med sikte på konkret å forfølge de strategiene og tiltakene som byrådet har vedtatt for anskaffelsesområdet. Det synes følgelig like vesentlig at sittende styrer og nåværende administrative ledelse raskt tar fatt i revidert konsernovergripende anskaffelsesstrategi når den foreligger, at den brukes i videre utviklingsarbeid og som grunnlag for tilsyn og kontroll.

Saken sendes byutviklingskomiteen og helse- og sosialkomiteen.

Dokumenter innkommet:

- Kommunerevisorens innstilling datert 03.03.2010 m/vedlegg

10/10

Rapport 3/2010 Sluttrapport - Undersøkelser rettet mot økonomiske misligheter i Undervisningsbygg Oslo KF 2002 - 2006

Saken gjelder:

Det ble fremsatt påstander i Aftenposten 24.03.2006 om at en prosjektleder, HN, ved Undervisningsbygg Oslo KF favoriserte Håndverksekspressen AS ved tildeling av oppdrag. Det ble igangsatt undersøkelser som resulterte i anmeldelse av prosjektlederen 19.05.2006. I rapport 16/2006, der Kommunerevisjonen oppsummerte undersøkelsen, ble det konstatert at Undervisningsbygg bl.a. ikke etterlevde rutinene for anskaffelser, prosjektstyring og -oppfølging.

Høsten 2006 kom Murud-saken hvor det ble avdekket at eiendomssjef Frank Murud hadde svindlet Undervisningsbygg for ca 90 mill. kroner.

Med dette som bakgrunn behandlet kontrollutvalget uregelmessighetene og mislighetene ved Undervisningsbygg i møte 20.09.2006, sak 90. Det ble besluttet at Kommunerevisjonen skulle

utføre en omfattende undersøkelse i Undervisningsbygg som blant annet skulle søke å avdekke:

- a) hva har skjedd av uregelmessigheter og misligheter,
- b) årsakene til uregelmessighetene og mislighetene,
- c) årsakene til at uregelmessighetene og mislighetene ikke er oppdaget,
- d) hva Undervisningsbygg har gjort for å følge opp tidligere rapporterte feil og mangler, herunder hvilke initiativ styret har tatt,
- e) hva Undervisningsbyggs styre og ledelse har gjort for å følge opp tidligere rapporterte feil og mangler,
- f) hva byrådsavdelingen og byrådet har gjort for å følge opp tidligere rapporterte feil og mangler.

Punktene b – f er senere rapportert i Kommunerevisjonens rapport 1/2007 både generelt for Undervisningsbygg og for de enkelte forhold som var avdekket.

Murud-saken, hvor det forelå tilståelser, ble rapportert i desember 2006 i Kommunerevisjonens rapport 27/2006. Kommunerevisjonens rapporter og oppfølging har vært behandlet i kontrollutvalget en rekke ganger. I tillegg er kontrollutvalget holdt muntlig orientert om utviklingen i straffe- og erstatningssakene. Murud-saken og oppfølgingen av denne ble avsluttet ved rapportering til kontrollutvalget og påfølgende behandling 28.04.2009, sak 34.

Denne rapporten, 3/2010, tar sikte på å besvare det siste ubesvarte spørsmålet punkt a ovenfor – *hva har skjedd av uregelmessigheter og misligheter*. Kommunerevisjonen har gjennomført bredt anlagte undersøkelser med det formål å avdekke om uregelmessighetene og mislighetene ved Undervisningsbygg er mer omfattende og systematiske enn det som var påvist per vedtaksdatoen, herunder å avdekke og oppklare (dokumentere) eventuelle, ikke tidligere påviste misligheter i Undervisningsbygg. Undersøkelsene gjaldt i utgangspunktet årene fra 2002 til første halvår 2006 og har vært et samarbeid mellom politiet, Skatteetaten, Undervisningsbygg og Kommunerevisjonen.

Kommunerevisjonen gav en foreløpig orientering til kontrollutvalget om resultatet av undersøkelsene i møte 28.04.2009, sak 35, hvor bl.a. følgende ble vedtatt:

Kontrollutvalget imøteser en orientering fra Kommunerevisjonen etter at saken mot prosjektlederen ved Undervisningsbygg og lederne i de tre leverandørselskapene er avsluttet i Oslo Tingrett.

Sakene er avsluttet i Oslo Tingrett med dom av 21.01.2010. Både prosjektleder HN og tre av hans samarbeidspartnere ble dømt til fengselsstraffer. Alle de domfelte har anket dommene til Lagmannsretten.

Kommunerevisoren fremmer følgende forslag til vedtak:

Kontrollutvalget tar Kommunerevisjonens rapport 3/2010 *Sluttrapport – Undersøkelser rettet mot misligheter i Undervisningsbygg Oslo KF 2002 - 2006*, til orientering.

Kontrollutvalget imøteser en orientering om utfallet av erstatningssakene og ankesakene når de er behandlet i Lagmannsretten.

Saken sendes finanskomiteen.

Dokumenter innkommet:

- Kommunerevisorens innstilling datert 03.03.2010 m/vedlegg

11/10

Rapport 4/2010 Barneverntjenestenes anskaffelse, kontroll og oppfølging av private leverandører av tiltak i hjemmet i to bydeler

Saken gjelder:

Kommunerevisjonen har gjennomført en forvaltningsrevisjon av barneverntjenestenes anskaffelse, kontroll og oppfølging av private leverandører av tiltak i hjemmet. Undersøkelsen er utført i tråd med kontrollutvalgets vedtak om forvaltningsrevisjonsprosjekter, 26.08.2008, sak 69. Den tilhører fokusområde *Anskaffelser*, jf bystyrets vedtak om *Overordnet plan for forvaltningsrevisjon* 18.06.2008, sak 259. Datainnsamlingen startet først i juni 2009 fordi Kommunerevisjonen avventet resultatet av en kartlegging på området i regi av Utviklings- og kompetanseetaten rettet mot bydelsbarnevernet vinteren 2009.

I undersøkelsen har Kommunerevisjonen kartlagt og vurdert Bydel Bjerke og Bydel Groruds anskaffelser av private leverandører av hjelpetiltak i hjemmet i 2008 og første halvår 2009. Undersøkelsen belyser også hvordan kontrollen med leveransene og den barnevernfaglige oppfølgingen av klientene var ivarettatt. Rapport 4/2010 gir også informasjon om pågående utviklingsarbeider i regi av Helse- og velferdsetaten og Utviklings- og kompetanseetaten etter bestillinger fra byrådsavdelingen, og resultatene av kartleggingen Utviklings- og kompetanseetaten har gjennomført.

I 2008 regnskapsførte bydelsbarnevernet i Oslo kommune til sammen 92 mill. kroner på kjøp av tiltak i hjemmet fra private leverandører. Med private leverandører forstås både ideelle organisasjoner og private kommersielle aktører. Viktige utgangspunkt for undersøkelsen var at bydelsbarnevernet i økende grad de siste årene har benyttet private leverandører til tiltak i hjemmet og at det ikke er stilt faglige krav til leverandørene, verken på nasjonalt eller kommunalt nivå. Fravær av kvalitetskrav og kontroll/tilsyn fra andre instanser, innebærer at det er enda viktigere at barneverntjenestene selv har gode rutiner på området.

Undersøkelsen har avdekket flere mangler ved de to undersøkte bydelenes anskaffelser av tiltak i hjemmene. Det var i for liten grad sørget for konkurranse om oppdrag. Anskaffelsene var ikke dokumentert verken i form av skriftlige kunngjøringer eller anskaffelsesprotokoller. Undersøkelsen viser videre at for samtlige anskaffelser ble leverandørenes kontrakter benyttet. Det var ikke i overensstemmelse med krav nedfelt i veileder til anskaffelsesprosesser der det heter at Oslo kommune ikke skal bruke kontrakter utarbeidet av leverandører. Kartleggingen som Utviklings- og kompetanseetaten gjennomførte vinteren 2009, tyder på at situasjonen var den samme i de øvrige bydelene på begge disse områdene.

Undersøkelsen har videre avdekket at barneverntjenestenes kontroll med leveranser og de private leverandørenes produksjonssystem hadde svakheter. Flere av svakhetene i barneverntjenestenes kontroll har – etter Kommunerevisjonens vurdering – sammenheng med at mange av kontraktene med de private leverandørene ikke var tilstrekkelig utfyllende. Eksempelvis bør barneverntjenestene stille krav om at timelister eller annen dokumentasjon av utført arbeid rutinemessig skal vedlegges fakturaen – noe som ikke var praksis. Barneverntjenestene bør også stille krav om politiattester for leverandørenes ansatte med klientkontakt. Under halvparten av leverandørenes kontrakter hadde med en forpliktelse for leverandøren om å ha ansatte med gyldige politiattester.

Undersøkelsen viser at barneverntjenestenes oppfølging av klientene langt på vei var tilfredsstillende dokumentert, men også her peker Kommunerevisjonen på muligheter for forbedring blant annet for å sikre tilfredsstillende skriftlige rapporter fra de private leverandørene.

Kommunerevisjonen har mottatt tilbakemelding på utsendt høringsrapport fra Byrådsavdeling for eldre og sosiale tjenester, Bydel Bjerke, Bydel Grorud og Helse- og velferdsetaten. Et gjennomgående trekk ved uttalelsene er at de viser til god nytte av rapporten og at de viser til relevante tiltak som allerede er – eller vil bli – iverksatt på bakgrunn av rapporten og Kommunerevisjonens anbefalinger. Byrådsavdelingen informerer bl.a. om at det nå er utarbeidet et opplegg for anskaffelser som innebærer inngåelse av rammeavtaler med et antall leverandører, og det vises til at kontraktsinngåelser kan finne sted i løpet av september 2010. Byrådsavdelingen understreker at Oslo kommune ønsker å etablere en praksis for å kreve politiattester for ansatte hos private leverandører med klientkontakt som går lenger enn det departementets forskrift krever på området.

Byrådsavdelingen berører i sin uttalelse ikke direkte Kommunerevisjonens anbefaling om at det er behov for å avklare nærmere anvendelsen av regelverket for offentlige anskaffelser for denne type anskaffelser, herunder beregning av anskaffelsenes verdi.

Kommunerevisoren fremmer følgende forslag til vedtak:

Kontrollutvalget har merket seg Kommunerevisjonens konklusjoner i rapport 4/2010 *Barneverntjenestenes anskaffelse, kontroll og oppfølging av private leverandører av tiltak i hjemmet i to bydeler*. Det er avdekket klare brudd på grunnleggende krav til offentlige anskaffelser både for Bydel Bjerke og Bydel Grorud, og det er mye som tyder på at situasjonen var den samme i de øvrige bydelene.

Kontrollutvalget understreker viktigheten av at det ikke brukes kontrakter utarbeidet av leverandører slik de to undersøkte bydelene hadde gjort. Også på dette området er det mye som tyder på at situasjonen langt på vei var den samme i de øvrige bydelene. Kontrollutvalget har videre merket seg at det var svakheter knyttet til de undersøkte bydelenes kontroll med leveranser og de private leverandørenes produksjonssystem.

De undersøkte bydelene har varslet relevante tiltak på bakgrunn av rapporten og Kommunerevisjonens anbefalinger. Kontrollutvalget forutsetter at varslede tiltak følges opp, og at også de øvrige bydelene benytter rapport 4/2010 til å gjennomgå egen barneverntjeneste på området, og deretter iverksetter relevante forbedringstiltak. Kontrollutvalget vil også

påpeke viktigheten av de tiltakene som er varslet i Byrådsavdeling for eldre og sosiale tjenester tilbakemelding, blant annet at Oslo kommune ønsker å etablere en praksis for å kreve politiattester for ansatte hos private leverandører med klientkontakt som går lenger enn det departementets forskrift krever på området.

Rapporten viser et behov for en avklaring når det gjelder den nærmere anvendelsen av regelverket for offentlige anskaffelser for denne type anskaffelser. Kontrollutvalget forventer at byråden følger opp og avklarer spørsmålet overfor bydelene.

Kontrollutvalget tar for øvrig Kommunerevisjonens rapport 4/2010 til orientering.

Kontrollutvalget innstiller til bystyret å fatte følgende vedtak:

Bystyret forutsetter at byrådet sørger for at bydelene etterlever gjeldende bestemmelser om offentlige anskaffelser og at Oslo kommunes kontrakter benyttes ved kjøp fra eksterne leverandører. Bystyret understreker viktigheten av at de undersøkte bydelene, så vel som de øvrige bydelene, følger opp rapportens konklusjoner og anbefalinger.

For øvrig tar bystyret rapport 4/2010 *Barneverntjenestenes anskaffelse, kontroll og oppfølging av private leverandører av tiltak i hjemmet i to bydeler* og kontrollutvalgets vedtak til orientering.

Dokumenter innkommet:

- Kommunerevisorens innstilling datert 10.03.2010

12/10

Rapport 5/2010 Regelverksdatabasen - fungerer den som forutsatt?

Saken gjelder:

Rapport 5/2010 *Regelverksdatabasen - fungerer den som forutsatt?* er resultatet av et forvaltningsrevisjonsprosjekt vedtatt gjennomført av kontrollutvalget i møte 25.08.2009 (sak 69). Prosjektet tilhører fokusområdet *virksomhetsstyring* i overordnet plan for forvaltningsrevisjon, som ble vedtatt av bystyret 18.06.2008 (sak 259).

Regelverksdatabasen til Oslo kommune var ett av tiltakene i juridisk strategi for Oslo kommune, vedtatt av bystyret 03.12.1997. Regelverksdatabasen ble lansert på intranett i 2003 og i en mer begrenset versjon på Internett i 2005.

Kommunerevisjonen undersøkte høsten 2009 om Oslo kommunes regelverksdatabase fungerte som forutsatt. Dette ble gjort ved å vurdere regelverksdatabasens innhold og forhold knyttet til tilgjengelighet og søkefunksjonalitet.

Kommunerevisjonens undersøkelse viste at det var vesentlige mangler i Oslo kommunes regelverksdatabase, og at databasen derfor ikke fungerte som forutsatt. Regelverksdatabasen

var verken korrekt eller oppdatert på undersøkelsestidspunktet, og ingen av de undersøkte dokumentkategoriene var fullstendige. Vi konstaterer at dette var tilfellet til tross for at man på byrådsavdelingsnivå over lengre tid hadde vært kjent med mangler i regelverksdatabasen.

Det at regelverksdatabasen ikke er oppdatert, kan redusere kvaliteten, produktiviteten og effektiviteten i kommunens tjenesteproduksjon og myndighetsutøvelse, noe som bl.a. kan ramme rettssikkerhet og likebehandling.

Rapport fra undersøkelsen ble sendt på høring til Byrådslederens kontor 29.01.2010, og høringssvar ble mottatt i brev datert 26.02.2010. Byrådslederens kontor har noen innvendinger, men sluttet seg i hovedsak til de konklusjonene som fremgår av rapporten og varslet tiltak i tråd med rapportens anbefalinger.

Kommunerevisoren fremmer følgende forslag til vedtak:

Kontrollutvalget viser til Kommunerevisjonens rapport 5/2010 og ber byrådet sørge for at regelverksdatabasen blir oppdatert og vedlikeholdt i samsvar med forutsetningene.

Kontrollutvalget tar for øvrig Kommunerevisjonens rapport 5/2010 *Regelverksdatabasen - fungerer den som forutsatt?*, til orientering.

Saken sendes finanskomiteen.

Dokumenter innkommet:

- Kommunerevisorens innstilling datert 10.03.2010 m/vedlegg

13/10

Årsoppgjør for kontrollutvalget for 2009

Saken gjelder:

Kontrollutvalget avgir i samsvar med reglementet for kontrollutvalget årsmelding til bystyret om sin virksomhet etter mønster av bystyrekomiteenes årsmeldinger. Årsmelding for 2009 fremmes til behandling i kontrollutvalgets møte 23.03.2010.

Årsberetningen i denne saken kommer i tillegg til ovennevnte melding og avgis i tilknytning til regnskapet i samsvar med byrådets rundskriv om årsberetninger for etater så langt det passer.

Kontrollutvalgets årsoppgjør for 2009 består av årsregnskap, årsberetning og revisjonsberetning.

Sekretariatslederen fremmer følgende forslag til vedtak:

Kontrollutvalget tar årsoppgjøret for kontrollutvalget for 2009 til orientering.

Dokumenter innkommet:

- Sekretariatslederens notat datert 11.02.2010 m/vedlegg

14/10

Kontrollutvalgets årsmelding 2009

Saken gjelder:

Ifølge kontrollutvalgets reglement § 3, nr. 4 skal kontrollutvalget avgi årsmelding til bystyret om sin virksomhet.

Vedlagt følger forslag til melding for 2009.

Sekretariatslederen fremmer følgende forslag til vedtak:

Kontrollutvalget innstiller til bystyret å fatte følgende vedtak:

Kontrollutvalgets melding for 2009 tas til orientering.

Dokumenter innkommet:

- Sekretariatslederens notat datert 19.02.2010 m/vedlegg

15/10

Årsoppgjør 2009 for Kommunerevisjonen

Saken gjelder:

Årsoppgjør 2009 består av årsberetning, årsregnskap og revisjonsberetning.

Kommunerevisoren fremmer følgende forslag til vedtak:

Oslo kommunes kontrollutvalg tar årsoppgjøret for Kommunerevisjonen for 2009 til orientering.

Dokumenter innkommet:

- Kommunerevisorens innstilling datert 08.02.2010 m/vedlegg

16/10

Møteplan for kontrollutvalget andre halvår 2010

Saken gjelder:

Sekretariatet legger med dette fram forslag til møteplan for kontrollutvalget for andre halvår 2010.

Sekretariatslederen fremmer følgende forslag til vedtak:

Det avholdes møter i kontrollutvalget:

Torsdag 26.08.2010

Tirsdag 21.09.2010

Tirsdag 26.10.2010

Tirsdag 23.11.2010

Tirsdag 14.12.2010

Møtene starter kl.16.30 bortsett fra møtet 14.12.2010 som starter kl.15.30.

Dokumenter innkommet:

- Sekretariatslederens notat datert 08.03.2010

Rapport 6/2010 - Ulike undersøkelser i regnskapsrevisjonen - samlerapport 2009

Saken gjelder:

Kommunerevisjonen legger med dette fram rapport 6/2010 *Ulike undersøkelser i regnskapsrevisjonen – Samlerapport 2009*.

Gjennomgang av intern kontroll og regelverksetterlevelse på ulike områder innenfor økonomiforvaltningen er en del av regnskapsrevisjon. I forbindelse med regnskapsrevisjonen for 2009 har det vært utført flere undersøkelser som gjelder for mange av kommunens virksomheter.

I denne rapporten oppsummerer Kommunerevisjonen gjennomføringen og resultatene av følgende fem undersøkelser:

- Lønn - grunnlag for fast og variabel lønn
- Ulike kredittkort - kartlegging av rutiner
- Merverdiavgift - gjennomgang av enkelte problemstillinger
- KOSTRA - kartlegging på ulike områder
- Selvstendig næringsdrivende - spørsmål rundt innberetning

Resultatet av disse undersøkelsene er ikke tidligere rapportert til kontrollutvalget.

Hovedinntrykket fra undersøkelsene er at kommunens rutiner og intern kontroll i all hovedsak fungerer tilfredsstillende på de undersøkte områdene. Der det er funnet feil av betydning er dette tatt opp med den enkelte byrådsavdeling/virksomhet. Det er størst avvik eller svakheter på områdene kredittkort og merverdiavgiftsbehandling. Avvikene er ikke av slikt omfang at det får betydning for revisjonsberetningen.

Kommunerevisoren fremmer følgende forslag til vedtak:

Kontrollutvalget tar rapport 6/2010 – *Ulike undersøkelser i regnskapsrevisjonen – Samlerapport 2009*, til orientering.

Dokumenter innkommet:

- Kommunerevisorens innstilling datert 11.03.2010 m/vedlegg

Rapport 7/2010 Bydelsutvalgenes tilsynsansvar - tilrettelegging for tilsyn gjennom organisering og rapportering

Saken gjelder:

I tråd med kontrollutvalgets vedtak i møte 26.08.2008 (sak 75) har Kommunerevisjonen gjennomført en deskriptiv undersøkelse av bydelsutvalgenes tilrettelegging for tilsyn gjennom organisering og rapportering. Prosjektet tilhører fokusområdet *virksomhetsstyring* i overordnet plan for forvaltningsrevisjon, som ble vedtatt av bystyret 18.06.2008 (sak 259).

Undersøkelsen har vært rettet mot tolv av kommunens femten bydelsutvalg. Bydelsutvalgene i Nordstrand, Frogner og St. Hanshaugen ble ikke omfattet av undersøkelsen fordi de i 2009 var omfattet av andre undersøkelser med tilgrensende tematikk, jf Kommunerevisjonens rapport 8/2009 *Økonomistyring i Bydel Nordstrand - Oppfølging av rapport 15/2005*, og rapport 17/2009 *Økonomistyring i Bydel Frogner og Bydel St. Hanshaugen*.

Følgende spørsmål er belyst i undersøkelsen:

- Hvordan oppfatter bydelsutvalgene sitt tilsynsansvar?
- Hvordan har bydelsutvalgene organisert tilsynet med hensyn til organer, funksjoner, og rapporteringsordninger?
- Hvilken informasjon har bydelsutvalgene basert seg på for å ivareta tilsynsansvaret i forhold til bydelens økonomiske situasjon?

Undersøkelsen viser at bydelsutvalgene gjennom etablering av en komité- og utvalgsstruktur, har tilrettelagt for at tilsynsoppgaver kan ivaretas av andre, men at bydelsutvalgene i liten grad synes å ha tildelt slike oppgaver til disse organene.

Undersøkelsen viser videre stor variasjon i innholdet i og frekvensen på løpende statusrapportering om økonomi og tjenesteproduksjon til bydelsutvalgene i 2008 og 2009. På dette området har bystyret nedfelt krav i Instruks for økonomiforvaltning i bydelene for 2010.

På grunnlag av undersøkelsen nevner Kommunerevisjonen følgende faktorer som framstår som viktige for å sikre et godt folkevalgt tilsyn i bydelene:

- De som skal ivareta tilsynsansvaret må forstå ansvaret, og må ha kunnskap om hvordan det skal ivaretas.
- Bevisst og aktiv bruk av komité- og utvalgsstrukturen, kan avlaste bydelsutvalget i tilsynsarbeidet og bidra til et kvalitativt bedre tilsyn.
- Bruk av komiteer og utvalg i tilsynsarbeidet kan med fordel skje gjennom skriftlige delegasjoner, gjennom klargjøring av ansvar og forventninger til ivaretagelsen og gjennom rutiner for tilbakerapportering til bydelsutvalget.

- Gjennom å være en aktiv bestiller av skriftlig informasjon, kan bydelsutvalget sikre seg at informasjonsgrunnlaget har et innhold, en frekvens og en aktualitet som gjør det egnet i tilsynsarbeidet.
- En prosedyre for hva bydelsutvalget skal ha særlig oppmerksomhet på i de skriftlige rapportene, kan være et nyttig redskap for å sikre et kvalitativt godt og fokusert tilsyn.
- Prioriteringen av hva som skal ha særlig oppmerksomhet i tilsynsarbeidet kan med fordel blant annet baseres på
  - en vurdering av vesentlighet; jo større summer som går til et område og jo viktigere tjenestene på et område er for brukerne, jo viktigere er det med tilsyn,
  - en vurdering av kjente forbedringsmuligheter,
  - en vurdering av risikoen for andre mangler i styring, myndighetsutøvelse og/eller tjenesteproduksjon.
- Fra tid til annen kan bydelsutvalgets tilsynsregime med fordel gjøres til gjenstand for gjennomgang eller evaluering, for å avklare om det er behov for justeringer.

I kjølvannet av denne undersøkelsen vil Kommunerevisjonen invitere til et seminar om tilsyn og tilsynsarbeid for medlemmer og varamedlemmer av utvalg og komiteer i bydelene.

Kommunerevisoren fremmer følgende forslag til vedtak:

Bydelsutvalgenes ansvar for å føre tilsyn er et viktig element i styringen av bydelene. Kontrollutvalget merker seg Kommunerevisjonens redegjørelse om faktorer som er viktige for tilsynet med bydelene. Særlig vil utvalget peke på betydningen av forståelsen av ansvaret og bruken av komiteer og utvalg.

Kontrollutvalget konstaterer at bydelsutvalgene gjennom etablering av en komité- og utvalgsstruktur har tilrettelagt for at tilsynsoppgaver kan ivaretas av andre, men at bydelsutvalgene i liten grad synes å ha tildelt slike oppgaver til disse organene.

Det var betydelig variasjon i både innholdet i og frekvensen på løpende statusrapportering om økonomi og tjenesteproduksjon til bydelsutvalget i 2008 og 2009. Kontrollutvalget antar at bystyrets nedfelling av krav til statusrapporteringen i *Instruks for økonomiforvaltning i bydelene for 2010*, fører til en mer ensartet praksis i bydelene på dette området.

Kontrollutvalget tar for øvrig rapport 7/2010 *Bydelsutvalgenes tilsynsansvar – tilrettelegging for tilsyn gjennom organisering og rapportering* til orientering.

Saken sendes helse- og sosialkomiteen.

Dokumenter innkommet:

- Kommunerevisorens innstilling datert 10.03.2010 m/vedlegg

Fordeling av Kommunerevisjonens utgifter til regnskapsrevisjon - Budsjett 2011

Saken gjelder:

I bystyrets møte 27.02.2002 sak 40 ble følgende vedtatt:

1. *Det innføres en ordning med selvfinansiering gjennom kostnadsfordeling.*
2. *Kommunens etater, bydeler og stiftelser belastes for andelen av kostnadene forbundet med Kommunerevisjonens regnskapsrevisjon iht. årlige budsjettforslag.*
3. *Byrådsavdelinger og andre kommunale virksomheter som ønsker å benytte Kommunerevisjonen til spesielle undersøkelser, ettersyn eller avtalte oppdrag faktureres og avregnes for kostnadene med disse tjenester etter medgått tid eller etter avtale.*
4. *Kommunerevisoren utarbeider hvert år en sak om fordelingen av virksomhetens andel av kostnadene knyttet til pkt.1, som legges fram for kontrollutvalget.*
5. *Endringene får virkning fom. budsjett- og regnskapsåret 2003.*

Revisjonsstandardene som er fastsatt av Den norske Revisorforening, krever blant annet at revisor må dokumentere sin forståelse av foretaket og sine risikovurderingshandlinger av foretakets rutiner og interne kontroll. Standardene krever dessuten at revisor utfører revisjonshandlinger for å innhente informasjon som brukes til å identifisere risikoene for vesentlig feilinformasjon som skyldes misligheter.

Det foreslås en økning i revisjonshonorarene fra 2010 til 2011. Økningen skyldes at timeprisen er økt med 2.2 %.

Dersom det gjøres vesentlige endringer i kommunens organisering, kan dette få betydning for honoraret.

I tillegg til ordinær regnskapsrevisjon vil Sykehjemsetaten og bydeler bli fakturert for revisjon av regnskaper for beboere i sykehjem, estimert til 350 timer. Medgått tid til revisjon av kommunens kompensasjonskrav for merverdiavgift vil bli avregnet med Byrådsavdeling for finans og utvikling med 200 timer og ca. 1300 timer vil bli fakturert for Kommunerevisjonens arbeid med attestasjonsoppgaver for regnskaper knyttet til oppgaver med særskilt finansiering.

I samsvar med punkt fire i bystyrets vedtak har Kommunerevisjonen i trykt vedlegg til saken beregnet virksomhetenes andel av kostnadene for regnskapsrevisjon for 2011.

Kommunerevisoren fremmer følgende forslag til vedtak:

Kontrollutvalget tar Kommunerevisjonens forslag til fordeling av kostnader for regnskapsrevisjon for 2011 til orientering.

Dokumenter innkommet:

- Kommunerevisorens innstilling datert 08.03.2010 m/vedlegg

Fullmakt til å lyse ut stilling internt i Kommunerevisjonen

Saken gjelder:

Kommunerevisjonen ber i denne saken kontrollutvalget gi Kommunerevisjonen fullmakt til å lyse ut én stilling internt i forbindelse med en mindre justering av organisasjonen.

Kommunerevisjonen er nå 52 ansatte, fordelt med 23 i hver av revisjonsavdelingene, 5 i administrasjonsavdelingen og kommunerevisor. I det siste er det internt drøftet ulike spørsmål om organiseringen bl.a.:

- Revisjonsavdelingene er store. Hver av avdelingsdirektørene har personalansvar for 22 personer. Disse skal følges opp i det daglige, både faglig og administrativt. Dette gir en høy arbeidsbelastning for lederne i disse avdelingene, og det er nødvendig å gjøre noe med denne situasjonen. Det har vært diskutert om det skal etableres flere avdelinger, om enkelte oppgaver bør plasseres i stab hos kommunerevisor eller om den store arbeidsbelastningen for avdelingsdirektørene kan løses ved å etablere en formell nestlederfunksjon.
- Revisjon av uregelmessigheter og misligheter er plassert i Avdeling for forvaltningsrevisjon, men er faglig og metodisk en del annerledes enn ordinær forvaltningsrevisjon. Avdelingstilknytningen har derfor blitt vurdert.
- IT-revisjon er plassert i Avdeling for regnskapsrevisjon, men er like aktuell i begge revisjonsavdelingene. Denne avdelingstilknytningen har også blitt vurdert i prosessen.

Kommunerevisoren har kommet til at det ikke er ønske om å etablere flere avdelinger. Kommunerevisoren har videre kommet fram til at oppgavene med mislighetsrevisjon og IT-revisjon blir i sine respektive avdelinger. Det er konkludert med at det vil være en god løsning å tilsette assisterende avdelingsdirektører, én i Avdeling for forvaltningsrevisjon og én i Avdeling for regnskapsrevisjon. De vil få oppgaver knyttet til løpende oppfølging av utvalgte arbeidsoppgaver og andre lederoppgaver på avdelingsnivå etter avtale med den enkelte avdelingsdirektør. Avdelingsdirektørene vil fortsatt ha personalansvaret for alle i sin avdeling, mens nestlederen vil få daglig oppfølging av ansatte i forhold til oppgaver som denne har ansvaret for (oppfølging av framdrift og kvalitet, beskjeder om fravær mv).

Det er nødvendig at de som skal være assisterende avdelingsdirektører både kjenner kommunen og Kommunerevisjonens oppgaver godt. Det er derfor lite aktuelt å lyse ut stillingene offentlig. I tillegg er det tenkt at to seniorrådgiverstillinger omgjøres til disse stillingene. For den ene stillingen – i Avdeling for regnskapsrevisjon – har Kommunerevisjonen omgjort stillingen til vedkommende som allerede er stedfortreder i avdelingen. I den andre avdelingen er det ikke like åpenbart hvem som skal ha stillingen, og det er derfor ønske om å lyse ut denne internt.

Vedtakskompetanse

I Oslo kommunes personalreglement § 3 framgår det at "Vedkommende byrådsavdeling kan likevel bestemme at stillinger kun skal kunngjøres innen Oslo kommune eller innen

vedkommende virksomhet". Det er ikke konkret beskrevet hvordan dette skal håndteres på bystyresiden. Det antas imidlertid at det er rimelig å tolke bestemmelsen dit hen at etatsnivået må be om fullmakt fra nivået over, og at det dermed er riktig å be kontrollutvalget gi slik fullmakt til Kommunerevisjonen.

Kommunerevisjonen ber derfor om at det gis mulighet til å lyse ut denne stillingen internt.

Intern behandling i Kommunerevisjonen

Saken er behandlet i Arbeidsmiljøutvalget den 10.03.2010 og i Medbestemmelsesutvalget den 12.03.2010. Arbeidsmiljøutvalget tok planen til orientering, mens Medbestemmelsesutvalget vedtok opprettelsen av to stillinger som assisterende avdelingsdirektør i henholdsvis Avdeling for regnskapsrevisjon og Avdeling for forvaltningsrevisjon og omgjøring av én stilling i Avdeling for regnskapsrevisjon.

Kommunerevisoren fremmer følgende forslag til vedtak:

Kontrollutvalget gir kommunerevisoren fullmakt til å lyse ut stilling som assisterende avdelingsdirektør i Avdeling for forvaltningsrevisjon internt i Kommunerevisjonen.

Dokumenter innkommet:

- Kommunerevisorens innstilling datert 15.03.2010

21/10

Forvaltningsrevisjon 2010 - Innspill fra medlemmer av kontrollutvalget

Saken gjelder:

Kontrollutvalget vedtok 26.01.2010 (sak 5):

Kontrollutvalget slutter seg til:

1. Forslaget til forvaltningsrevisjonsprosjekter og oppfølgingsundersøkelser med oppstart 1. halvår 2010.
2. Det benyttes inntil 2000 timer til revisjon av misligheter og områder med risiko for misligheter i 1. halvår 2010.

Kontrollutvalget viser til undersøkelse i Bærum kommune om etisk handel og ber om at Kommunerevisjonen gjennomfører en tilsvarende undersøkelse blant Oslo kommunes leverandører, og at det i forbindelse med forvaltningsrevisjon vedrørende anskaffelser undersøkes om kommunens virksomheter stiller etiske krav i forbindelse med sine anskaffelser.

Kontrollutvalgets medlemmer kom også med en rekke innspill som utvalget ba Kommunerevisjonen vurdere med tanke på oppstart i 2010 eller senere. Vi gjør i denne saken

rede for innspillene og Kommunerevisjonens vurdering av disse. Vi gjør også rede for opplegget for den vedtatte undersøkelsen av etisk hand

Kommunerevisoren fremmer følgende forslag til vedtak:

Kontrollutvalget tar redegjørelsen om Kommunerevisjonens arbeid med innspillene til nye forvaltningsrevisjoner, samt opplegget for undersøkelsen av etisk handel, til orientering.

Dokumenter innkommet:

- Kommunerevisorens innstilling datert 15.03.2010

Kontrollutvalgets sekretariat, 16. mars 2010

Reidar Enger
sekretariatsleder